

biztosítani. Az előírt területen kívül feltárássra került a D-i körforgalom területének egy része, mivel itt a humuszréteg vékonyabb volt és az objektumok a próbafeltárás során viszonylag intenzívebben jelentkeztek. A megelőző feltárással érintett 2455 m² nagyságú területen 81 régészeti objektum került elő, melyek három korszakhoz tartoztak. A legkorábbi időszakot a kora bronzkor jelentette. Ide tartozott az előkerült gödrök túlnyomó része és a leletanyagot tartalmazó cölöplyukak mind-egyike. A 84. sz. gödör késő avar kori, minden bizonnyal ebbe a korszakba tartozott a csak római téglatöredékeket tartalmazó 70. és a 60. sz. kút is. Az avar kori objektumok kizárólag a lelőhely DK-i, mély fekvésű részén kerültek elő. A 13. sz. hosszú egyenes árokából leletanyag nem került elő. A legvalószínűbb, hogy késő középkori vagy kora újkori a 41–45. sz. objektumokkal együtt. A jelenségek, korszaktól függetlenül, jellemzően jól látható, egyértelmű, sötét fottal jelentkeztek.

A feltárás során előkerült leletanyag a Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeumban került elhelyezésre.

Munkatársak: Litauszki Zoltán régész, Kántor Orsolya régészhallgató, Körmendy Tibor geodéta, Horváth Dorina, Horváth András, Vámos Péter régésztechnikusok.

HORNOK PÉTER

268. Vatta, Testhalom (KÖH 59490)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) B

A BORBAS (Borsod Region Bronze Age Settlements) Projekt keretén belül roncsolásmentes régészeti kutatásokat végeztünk a lelőhelyen 2013. szeptember 22. és október 5. között. 2013 őszén engedélyt kaptunk a Mátra Erőmű Zrt.-től, hogy a Vatta-dobogói korábbi feltárási terület és a testhalmi lelőhelyet kettéosztó fasor közötti részen geofizikai méréseket végezzünk. A mérések közel 5 ha területen folytak október 2–3-án. A geofizikai felmérés során a felszínen leletanyagot gyűjtöttünk a lelőhely korának pontosabb meghatározása céljából, extenzív módszereknek megfelelően. A vizsgált területen kora bronzkor végi hatvani és középső bronzkori fűzesabonyi leletanyagot találtunk. A geofizikai kutatások érdekessége a központi települési rész körüli íves árok mellett megfigyelhető szögletes jelenség. Ez nemcsak a geofizikán, hanem a korábban rendelkezésre álló Civertán Bt. által készített légi felvételeken is látszódik, de míg előbbi vonalas jelenségként, addig az utóbbin sávként jelentkezik. A településen a külső települési sávban is számos épület alaprajza látható. A légi felvételeken is látszó távolabbi, kisebb szürke foltok felületén szintén házalaprajzok figyelhetők meg. Míg a többi, eddig vizsgált település esetében a külső települési sávban érintő irányban álltak a házak, addig Vattán, a Ny-i részen sugárirányú épületalaprajzokat figyelhetünk meg. A geofizika és a légi felvételek adatai jól megfeleltethetők egymásnak.

2013. október 19-én a Pazirik Kft. újabb légi felvételeket készített a lelőhelyről. A lelőhelyen a növényzeti fedettség miatt ezek a légi régészeti kutatások nem jártak eredménnyel.

Munkatársak: Tobias L. Kienlin, Varga András, a kölni és a Miskolci Egyetem hallgatói.

PUSZTAINÉ FISCHL KLÁRA

269. Vácduka határa (Pest megye) U, Sza, Ge, A

A Magyar–szlovák DN 800 gázszállító tranzitvezetékhez kapcsolódó régészeti kutatások során a település határában az alábbi lelőhelyeken dolgoztunk.

Bangor-hegy (MRT 9. k. 33/2. lh., KÖH 12210): A lelőhely feltárást 2013. május 21.–június 2. között végeztük el. A lelőhely maga egy domb D-i lejtőjén terül el. A felszínen szórva nyosan mutatkoztak cserepek, a humuszolás során derült ki, hogy a régészeti jelenségek a domb hajlataiban, kisebb teraszokon koncentráálódtak. Több korszak emlékei kerültek elő: a műveléssel bolygatott humuszréteg alatt helyenként 15–20 cm vastag, homogén, barna homokos feltöltődést regisztráltunk szórványos neolitik kerámiával. Ebben nehezen rajzolódott ki az egykori beásások; bontás után néhány gödröt ugyanerre a korszakra keltezhettünk. A gödrök nagyobb része lelet nélküli volt. Találtunk továbbá két sekélyre ásott, neolitik sírt. Betöltésükből kőpenge és okker került elő.

Jóval mélyebben, a neolitik réteget jól láthatóan elvágva került elő 10 népvándorlás kori koporsós temetkezés. Tájéolásuk ÉNy–DK-i, ettől élesen eltér az STR 3. sír ÉÉK–DDNy-i tájolása. Nagy részük a szelvényfalon túllógott, teljes feltárássukat a MOL hozzájárulásával, jelentős rábontásokkal végeztük el. Egy kivétellel a sírok bolygatottak voltak, a rablás elsősorban a mellkasokra és medencékre irányult. Kevés fémlelet maradt ránk, leginkább kések és csatok. A kerámialeletek alapján azonban egyes etnikai összetételű sírmezőre következtethetünk. Az STR 3 temetkezés szürke füles korsója, vörös tálkája, valamint az STR 5 szürke, bikónikus edénye leginkább germán lakosságra vallott, az STR 18 és 27 temetkezések kézzel formált szürke fazekai, illetve az utóbbi gömbcsüngős fülbevalója avar sajátosságokat mutattak. Az STR 2 sírban csontfésűt találtunk, az STR 3-ban, 5-ben és 16-ban üvegyöngyöket, az STR 27-ben tojást. Pontos kronológia felállításához kevés az adatunk, a temető azonban viszonylag nagy kiterjedésű lehetett, használata is hosszabb időtartamra terjedhetett ki.

Munkatársak: Bózsa Anikó, Buránszki Nóra, Patay Róbert, Sarkadi Gergely régészek, Szócs Péter térinformatikus.

RAJNA ANDRÁS – RÁCZ TIBOR ÁKOS

Kővágói-tábla (MRT 9. k. 33/38. lh., KÖH 12216): 2013. május 22. és május 28. között feltárást végeztünk a lelőhelyen. A terület Vácdukától K-re, egy NyÉNy–KDK-i irányú dombon É–D-i irányban húzódik. A feltárás során 660,6 m² terület lett humuszolva, összesen 15 objektumot bontottunk ki. A kibontott objektumok között 12 gödör, 1 kerámia-töredékekkel kirakott platnijú sütőkemence és 2 árok volt. A gödrökben és sütőkemencében kis mennyiségű szarmata kerámia-töredéket és állatsontokat találtunk. Egy gödörből nagy mennyiségű, nem anatómiai rendben elhelyezkedő állatsont és kevés szarmata kerámia-töredék került elő.

Munkatársak: Bózsa Anikó és Buránszki Nóra régészek.

PATAY RÓBERT

270. Vácrátót határa (Pest megye) Ő, Sza, Á, I

A Magyar–szlovák DN 800 gázszállító tranzitvezetékhez kapcsolódó régészeti kutatások során a település határában az alábbi lelőhelyeken dolgoztunk.